

Bruxelles, 9. lipnja 2026.
(OR. en)

10269/26
ADD 1

Međuinstitucijski predmet:
2026/0137 (NLE)

SOC 375
EMPL 199
ECOFIN 788
EDUC 256

POP RATNA BILJEŠKA

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	3. lipnja 2026.
Za:	Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2026) 510 annex
Predmet:	PRILOG Prijedlogu ODLUKE VIJEĆA o smjernicama za politike zapošljavanja država članica

---

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2026) 510 annex.

Priloženo: COM(2026) 510 annex

Bruxelles, 3.6.2026.
COM(2026) 510 final

ANNEX

PRILOG

Prijedlogu ODLUKE VIJEĆA

o smjernicama za politike zapošljavanja država članica

Smjernica br. 5: Povećanje potražnje za radnom snagom

Države članice trebale bi promicati održivo socijalno tržišno gospodarstvo. Trebale bi olakšati i podupirati ulaganja te poticati rast koji se temelji na inovacijama i rast produktivnosti za otvaranje kvalitetnih radnih mjesta, posebno u kontekstu digitalne, zelene i demografske tranzicije, kao i sve većih potreba u području sigurnosti i obrane, te s obzirom na glavne ciljeve zapošljavanja na razini Unije i na nacionalnoj razini za 2030. Države članice trebale bi primjenjivati integrirane pristupe koji vode računa o specifičnim poteškoćama i razvojnim potencijalima različitih regija i područja. U tu bi svrhu trebale uklanjati prepreke s kojima se poduzeća suočavaju pri zapošljavanju i širenju poslovanja, među ostalim tako da smanje administrativno opterećenje, te poticati odgovorno poduzetništvo i stvarno samozapošljavanje. Države članice trebale bi promicati razvoj socijalne ekonomije, uključujući socijalna poduzeća. Trebale bi razvijati i provoditi povezane mjere i strategije, poticati socijalne inovacije i poslovne modele koji stvaraju kvalitetne mogućnosti zapošljavanja, posebno za osobe koje su najudaljenije od tržišta rada ili su nedovoljno zastupljene.

Dobro osmišljeni programi skraćenog radnog vremena i slični aranžmani mogu, zajedno s ciljanim osposobljavanjem, doprinijeti otpornosti na moguće šokove i pomoći radnicima da ostanu zaposleni tijekom privremenih kriza i restrukturiranja poduzeća, a ujedno olakšati dinamičnu preraspodjelu radne snage u gospodarstvu. Dobro osmišljeni poticaji za zapošljavanje i tranziciju te mjere usavršavanja i prekvalifikacije, pripremljeni u bliskoj suradnji sa socijalnim partnerima, mogu poduprijeti i strukturne transformacije jer olakšavaju postupke restrukturiranja i preraspodjele radne snage iz sektora u opadanju u sektore u nastajanju. Stoga mogu pomoći u modernizaciji gospodarstva, među ostalim razvojem povezanih vještina.

Oporezivanje bi trebalo preusmjeriti s rada na druge izvore koji više podupiru rast te klimatske i okolišne ciljeve, a paralelno poticati sudjelovanje žena na tržištu rada i štititi prihode za primjerenu socijalnu zaštitu i rashode kojima se potiče rast. Visoko konkurentno i inovativno gospodarstvo, primjerena zarada i pravedne plaće te dobri radni uvjeti trebali bi biti ključni elementi za osiguravanje kvalitete radnih mjesta koji, zajedno s razvojem vještina, napredovanjem u karijeri i sigurnošću radnih mjesta, pozitivno utječu na osobnu motivaciju, produktivnost i gospodarski rast. Države članice trebale bi promicati kolektivno pregovaranje o određivanju plaća. Poštujući nacionalnu praksu i autonomiju socijalnih partnera, države članice i socijalni partneri trebali bi osigurati da svi radnici imaju adekvatnu plaću na temelju kolektivnih ugovora ili da dobivaju adekvatnu zakonsku minimalnu plaću, pri čemu treba uzeti u obzir učinak tih plaća na konkurentnost, otvaranje kvalitetnih radnih mjesta, kupovnu moć i siromaštvo unatoč zaposlenju.

Smjernica br. 6: Poboljšanje ponude radne snage i pristupa zapošljavanju, cjeloživotno stjecanje vještina i kompetencija

U kontekstu digitalne i zelene tranzicije, demografskih i geopolitičkih promjena te sve veće važnosti sigurnosti i obrane, zajedno s povezanom potrebom za većom strateškom autonomijom Unije, među ostalim u pogledu tehnološke suverenosti, države članice trebale bi promicati konkurentnost, produktivnost, zapošljivost i razvoj ljudskog kapitala. U tu bi svrhu trebale poticati stjecanje vještina i kompetencija u skladu s potrebama tržišta rada, posebno kad je riječ o strateškim sektorima i lancima vrijednosti utvrđenima u industrijskoj politici Unije i nacionalnoj industrijskoj politici. Trebale bi riješiti problem nedostatka vještina i radne snage, među ostalim boljim i pravodobnijim informacijama o vještinama, imajući u vidu i glavne

ciljeve u području vještina na razini Unije i na nacionalnoj razini za 2030. Države članice također bi trebale modernizirati svoje sustave obrazovanja i osposobljavanja te povezanu infrastrukturu, i ulagati u njih, među ostalim u ruralnim i udaljenim područjima, kako bi omogućile visokokvalitetno, pristupačno i uključivo obrazovanje i osposobljavanje te potaknule veće usavršavanje i prekvalifikaciju. Time bi se trebalo osigurati i da radna snaga ima odgovarajuće vještine za razvoj i primjenu rješenja s obzirom na brz razvoj duboke tehnologije. Države članice trebale bi surađivati sa socijalnim partnerima, pružateljima obrazovanja i osposobljavanja, poduzećima i drugim dionicima kako bi se uklonile strukturne slabosti u njihovim sustavima obrazovanja i osposobljavanja.

Posebnu pozornost trebalo bi posvetiti slabijim obrazovnim rezultatima mladih, posebno u osnovnim vještinama (pismenost, matematika, prirodne znanosti, digitalne i građanske vještine), među ostalim uz ciljanu potporu skupinama u nepovoljnom položaju. Potrebno je raditi na problemima nastavničke struke, uključujući slabu privlačnost i radne uvjete, nedostatak učitelja i nastavnika te ulaganje u digitalne vještine i kompetencije učitelja i nastavnika. Kako bi se postavili temelji za prilagodljivost i otpornost tijekom života, sustavi obrazovanja i osposobljavanja trebali bi svim učenicima pružiti ključne kompetencije, kao što su osnovne i digitalne vještine, uključujući pismenost u području umjetne inteligencije, ali i transverzalne kompetencije, poduzetničke vještine i kritičko razmišljanje s obzirom na prijetnju dezinformacijama.

Kako bi se poboljšala zapošljivost te otvaranje kvalitetnih radnih mjesta i prelazak s jednog radnog mjesta na drugo, države članice trebale bi podupirati radno sposobne odrasle osobe u pristupu osposobljavanju te povećati poticaje i motivaciju za traženje osposobljavanja, među ostalim, prema potrebi, putem individualnih računa za učenje, pouzdanih ocjena kvalitete osposobljavanja i mikrokvalifikacija. Trebale bi svima omogućiti da predvide potrebe tržišta rada i bolje im se prilagode, posebno kontinuiranim usavršavanjem i prekvalifikacijom te pružanjem integriranog profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja.

Države članice trebale bi poticati jednake mogućnosti za sve uklanjanjem nejednakosti u obrazovanju i osposobljavanju, uključujući teritorijalne razlike u pristupu. Djeci bi trebalo omogućiti pristup priuštivom i visokokvalitetnom ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju, u skladu s „ciljevima iz Barcelone” i Europskim jamstvom za djecu. Države članice trebale bi podići ukupnu razinu kvalifikacija, smanjiti broj osoba koje rano napuštaju obrazovanje i osposobljavanje te podupirati jednak pristup obrazovanju za djecu iz skupina u nepovoljnom položaju i udaljenih područja. Trebale bi i povećati privlačnost, kvalitetu i relevantnost strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (SOO) za tržište rada, podupirati pristup tercijarnom obrazovanju i njegovo završavanje te povećati broj osoba s diplomom u području znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike (STEM) u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju i tercijarnom obrazovanju, posebno žena. Trebalo bi podupirati i vrhunske rezultate i izvrsnost u obrazovnim ishodima s obzirom na njihovu ulogu u poticanju budućeg inovacijskog potencijala Unije i konkurentnosti. Države članice trebale bi mladima olakšati prelazak iz obrazovanja u zaposlenje pristupačnim i kvalitetnim pripravništvom i naukovanjem, kao i uslugama savjetovanja, te povećati sudjelovanje odraslih u učenju, posebno među učenicima i polaznicima u nepovoljnom položaju i najmanje kvalificiranima. Države članice trebale bi nadograditi i povećati ponudu i primjenu fleksibilnog početnog i trajnog strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te pospješiti učenje kroz rad u sustavima strukovnog obrazovanja i osposobljavanja. Nadalje, države članice trebale bi povećati relevantnost tercijarnog obrazovanja i, prema potrebi, istraživanja za tržište rada; poboljšati informacije o vještinama; povećati vidljivost i usporedivost vještina i kvalifikacija, uključujući one stečene

u inozemstvu, te osigurati dosljedniju primjenu klasifikacija na razini EU-a (tj. ESCO); povećati mogućnosti za vrednovanje i priznavanje vještina i kompetencija stečenih izvan formalnog obrazovanja i osposobljavanja te promicati brže priznavanje kvalifikacija za državljane Unije i trećih zemalja, uz istodobno održavanje standarda kvalitete.

Države članice trebale bi nezaposlenim i neaktivnim osobama pružiti djelotvornu, pravodobnu, koordiniranu i prilagođenu pomoć koja se temelji na potpori u traženju posla, usavršavanju i prekvalifikaciji i pristupu drugim potpornim uslugama, a posebnu pozornost trebalo bi posvetiti ranjivim skupinama. Kako bi se znatno smanjila i spriječila dugoročna nezaposlenost, trebalo bi što prije provesti sveobuhvatne strategije koje uključuju detaljne individualne procjene nezaposlenih osoba i vrednovanje prethodnog radnog iskustva, a najkasnije 18 mjeseci nakon početka nezaposlenosti. Nezaposlenost mladih i pitanje mladih koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih (NEET) trebalo bi i dalje rješavati sprečavanjem ranog napuštanja obrazovanja i osposobljavanja i poboljšanjem prelaska iz škole na posao, uz potpunu provedbu ojačane Garancije za mlade, posebno davanjem ponude u roku od četiri mjeseca za mlade u dobi od 15 do 29 godina kako bi se zajamčila rana intervencija.

Države članice trebale bi nastojati ukloniti prepreke sudjelovanju na tržištu rada i čimbenike koji odvrćaju od sudjelovanja na tržištu rada te osigurati poticaje za sudjelovanje na njemu, posebno za osobe s niskim dohotkom, osobe koje ostvaruju drugi dohodak u kućanstvu (a to su često žene), starije osobe, osobe s invaliditetom, i one koje su najudaljenije od tržišta rada, uključujući osobe migrantskog podrijetla i Rome. Države članice trebale bi doprinijeti poticanju ponude radne snage i rješavanju problema manjka radne snage, posebno tako da promiču adekvatne radne uvjete i oblikuju porezne sustave i sustave naknada da potiču sudjelovanje na tržištu rada, a aktivne politike tržišta rada da budu djelotvorne i pristupačne, uz poštovanje uloge socijalnih partnera. Države članice trebale bi podupirati i radno okruženje prilagođeno osobama s invaliditetom koje nudi kvalitetno nesegregirano zapošljavanje i napredovanje u karijeri, među ostalim ciljanom financijskom i tehničkom potporom, informiranjem i pružanjem usluga koje im omogućuju sudjelovanje na tržištu rada i u društvu.

Države članice trebale bi osigurati rodnu ravnopravnost i veće sudjelovanje žena na tržištu rada, među ostalim u vezi s napredovanjem u karijeri, suzbijanjem rodnih stereotipa, uklanjanjem prepreka pristupu vodećim pozicijama na svim razinama donošenja odluka te suzbijanjem nasilja i uznemiravanja na radnom mjestu. Trebalo bi osigurati jednaku plaću za jednak rad ili rad jednake vrijednosti te transparentnost plaća. Trebalo bi promicati usklađivanje poslovnog, obiteljskog i privatnog života i za žene i muškarce, posebice putem pristupa povoljnoj visokokvalitetnoj dugotrajnoj skrbi te ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju. Države članice trebale bi osigurati da se roditeljima i drugim osobama koje imaju obvezu skrbiti o drugima omogući pristup primjerenom obiteljskom dopustu i fleksibilnim radnim uvjetima kako bi ostvarili ravnotežu između poslovnog, obiteljskog i privatnog života te bi trebale promicati uravnoteženo ostvarivanje tih prava među roditeljima.

Kao komplementarno rješenje za iskorištavanje potencijala domaće radne snage Unije, države članice trebale bi privući talente i vještine iz zemalja izvan Unije zakonitim migracijskim putovima i zajamčiti pravedno zapošljavanje te radnička i socijalna prava. Države članice trebale bi se pobrinuti da postupci priznavanja kvalifikacija državljana trećih zemalja u kontekstu postupaka zakonite migracije budu jednostavni i učinkoviti te da olakšavaju brz pristup reguliranim profesijama. Države članice trebale bi se dodatno uključiti u partnerstva za privlačenje talenata kako bi se poboljšali zakoniti migracijski putovi pokretanjem novih programa mobilnosti i osigurala učinkovita integracijska politika za radnike i njihove obitelji,

koja obuhvaća obrazovanje i osposobljavanje, zapošljavanje, socijalnu zaštitu, zdravstvo i stanovanje.

Smjernica br. 7: Poboljšanje funkcioniranja tržišta rada i djelotvornosti socijalnog dijaloga

Države članice trebale bi surađivati sa socijalnim partnerima na omogućivanju pravednih, transparentnih i predvidljivih radnih uvjeta. Kako bi se poboljšala kvaliteta radnih mjesta, trebale bi smanjiti i sprečavati segmentaciju tržišta rada, suzbijati neprijavljeni rad i lažno samozapošljavanje te poticati prelazak na oblike zapošljavanja na neodređeno vrijeme. Pravila o zaštiti radnih mjesta, radno pravo i institucije trebali bi osigurati i odgovarajuće okruženje za zapošljavanje i potrebnu fleksibilnost za poslodavce kako bi se brzo prilagodili promjenama u gospodarskom kontekstu. S druge strane, države članice trebale bi štiti radnička prava i osigurati socijalnu zaštitu. Promicanje primjene fleksibilnih radnih uvjeta kao što je rad na daljinu može doprinijeti većoj zaposlenosti i uključivijim tržištima rada. Trebalo bi omogućiti sigurno i zdravo radno okruženje te promicati dobrobit i autonomiju na radnom mjestu kao doprinos kvaliteti radnih mjesta.

Države članice trebale bi podupirati radnike i poslodavce u digitalnoj transformaciji, među ostalim promicanjem djelotvorne, odgovorne, uključive i etičke upotrebe alata umjetne inteligencije koji unapređuju produktivnost i dopunjuju ljudski rad. Kako bi se potaknuo pristup tehnologiji i inovacijama na radnom mjestu koji se temelji na povjerenju, države članice trebale bi pratiti i učinke na funkcioniranje tržišta rada, uključujući prakse zapošljavanja, te iskoristiti prednosti socijalnog dijaloga i kolektivnog pregovaranja. Trebalo bi spriječiti nesigurne radne uvjete, među ostalim u radu putem platformi i u netipičnim ugovorima o radu, tako da se zajamči pravednost, transparentnost, nediskriminacija i odgovornost u primjeni algoritama i suzbija zlouporaba ugovornih aranžmana. U slučaju neopravdanog otkaza trebalo bi osigurati pristup djelotvornom nepristranom rješavanju sporova i pravo na pravnu zaštitu, što uključuje primjerenu naknadu ako je to primjenjivo.

Države članice trebale bi djelotvorno aktivirati one koji mogu sudjelovati na tržištu rada i omogućiti im to sudjelovanje, posebno nedovoljno zastupljene skupine, kao što su žene i mladi, te osobe u ranjivom položaju, poput niskokvalificiranih i dugotrajno nezaposlenih osoba, osoba s invaliditetom, osoba migrantskog podrijetla, osoba iz romskih zajednica i starijih radnika. Države članice trebale bi ojačati opseg i djelotvornost aktivnih politika tržišta rada tako da povećaju njihovu dostupnost, doseg i područje primjene i bolje ih povežu sa socijalnim uslugama, osposobljavanjem i potporom dohotku za nezaposlene. Države članice trebale bi povećati kapacitet javnih službi za zapošljavanje za pružanje pravodobne i prilagođene pomoći tražiteljima zaposlenja, među ostalim upravljanjem na temelju uspješnosti i boljim kapacitetima za upotrebu podataka i digitalne tehnologije te optimalnim iskorištavanjem financijskih sredstava Unije. U tom pogledu važnu ulogu imaju i privatne službe za zapošljavanje.

Države članice trebale bi nezaposlenim osobama osigurati primjerenu naknadu za nezaposlenost tijekom razumno dugog razdoblja, u skladu s njihovim doprinosima i nacionalnim pravilima o ispunjavanju uvjeta za primanje naknade. Naknade za nezaposlenost ne bi smjele takve da destimuliraju brz povratak na tržište rada i trebale bi biti popraćene aktivnim politikama tržišta rada.

Mobilnost u svrhu učenja, posebno u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju te za naučnike i učenike s manje iskustva mobilnosti, i mobilnost radnika trebalo bi povećati i na odgovarajući

način poduprijeti kako bi se poboljšale njihove vještine i njihova zapošljivost. Trebalo bi ukloniti prepreke mobilnosti radne snage unutar Unije, među ostalim kad je riječ o provjeri vjerodostojnosti i razumijevanju sadržaja kvalifikacija iz drugih država članica, složenim i opterećujućim postupcima za priznavanje stručnih kvalifikacija ili poteškoćama u ostvarivanju prava iz sustava socijalne sigurnosti ili pristupu tim pravima. Pravedne radne uvjete za sve koji obavljaju prekograničnu djelatnost, uključujući državljane trećih zemalja, trebalo bi osigurati djelotvornom provedbom nacionalnog zakonodavstva i zakonodavstva Unije, jačanjem provedbenih mjera, boljom administrativnom suradnjom među nacionalnim upravama i boljim informiranjem mobilnih radnika i poduzeća, uz potporu Europskog nadzornog tijela za rad.

Osim toga, države članice trebale bi nastojati stvoriti odgovarajuće uvjete za nove oblike i metode rada tako da ostvare njihov potencijal za otvaranje radnih mjesta, a ujedno se pobrinu da budu usklađeni sa socijalnim i radničkim pravima. Trebale bi provoditi primjenjiva pravila u kontekstu netipičnih ugovora i novih oblika rada, kao što je rad putem digitalnih radnih platformi. U tom pogledu socijalni partneri mogu imati ključnu ulogu, a države članice trebale bi ih podupirati u povezivanju i predstavljanju osoba koje rade putem netipičnih ugovora i u novim oblicima rada. Države članice trebale bi ojačati i provedbu tako da omoguće odgovarajuće kapacitete i namjensko osposobljavanje inspektorata rada za situacije koje proizlaze iz novih oblika rada, uključujući upotrebu digitalnih tehnologija i umjetne inteligencije, kao što su algoritamsko upravljanje, nadzor radnika i rad na daljinu.

Države članice trebale bi osigurati poticajno okruženje za dvostrani i trostrani socijalni dijalog na svim razinama, uključujući kolektivno pregovaranje, u javnom i privatnom sektoru u skladu s nacionalnim pravom i/ili praksom, nakon savjetovanja i u bliskoj suradnji sa socijalnim partnerima, poštujući pritom njihovu autonomiju. Države članice trebale bi sustavno, smisleno i pravodobno uključiti socijalne partnere u osmišljavanje i provedbu politika zapošljavanja te socijalnih i, prema potrebi, gospodarskih i drugih javnih politika, među ostalim u utvrđivanje i ažuriranje zakonskih minimalnih plaća. Države članice trebale bi promicati veću pokrivenost kolektivnim pregovaranjem, među ostalim jačanjem kapaciteta socijalnih partnera, omogućiti učinkovito kolektivno pregovaranje na svim odgovarajućim razinama i poticati koordinaciju na svim tim razinama i među njima. Socijalne partnere trebalo bi poticati da pregovaraju o kolektivnim ugovorima i sklapaju ih u svim područjima koja su im relevantna, poštujući u potpunosti njihovu autonomiju i pravo na zajedničko djelovanje. Ako je to relevantno i nadovezujući se na postojeću nacionalnu praksu, države članice trebale bi uzeti u obzir relevantno iskustvo organizacija civilnog društva u vezi sa zapošljavanjem i socijalnim pitanjima.

Smjernica 8.: Promicanje jednakih mogućnosti za sve, poticanje socijalne uključenosti te sprečavanje i suzbijanje siromaštva

Države članice trebale bi modernizirati svoje sustave socijalne zaštite kako bi svima pružile odgovarajuću, djelotvornu, učinkovitu i održivu socijalnu zaštitu tijekom svih faza života koja će biti prilagođena potrebama sve starijeg stanovništva. Trebale bi poticati socijalnu uključenost i uzlaznu socijalnu mobilnost, podupirati međugeneracijsku pravednost i pravednu ravnotežu potpore među dobnim skupinama, poticati sudjelovanje na tržištu rada, boriti se protiv siromaštva i socijalne isključenosti te suzbijati nejednakosti, među ostalim oblikovanjem svojeg poreznog sustava i sustava naknada, procjenom distribucijskog učinka politika i borbom protiv diskriminacije u svim njezinim oblicima. Djelotvornost sustavâ socijalne zaštite može se poboljšati ako se univerzalni pristupi dopune ciljanim pristupima. Države članice trebale bi povećati transparentnost i korištenje naknada socijalne zaštite, među ostalim tako da se pri

uvođenju digitalnih alata vodi računa o etičkim i sigurnosnim aspektima i posveti dovoljno pozornosti problemu digitalnog jaza. Posebnu pozornost trebalo bi posvetiti ranjivim kućanstvima na koja najviše utječu zelena i digitalna tranzicija te nejednaki učinci klimatskih promjena i povećanje troškova života, uključujući troškove stanovanja i energije. Države članice trebale bi poduzeti korake za uklanjanje nedostataka u pristupu radnika i samozaposlenih osoba socijalnoj zaštiti jer je to sastavni dio kvalitete radnih mjesta.

Posebnu pozornost trebalo bi posvetiti borbi protiv siromaštva i socijalne isključenosti tijekom cijelog života, od djetinjstva do starosti, u skladu s glavnim ciljevima Unije i država članica za smanjenje siromaštva do 2030. Države članice potiču se da uspostave okvire politike za borbu protiv siromaštva. Kako bi se dodatno spriječilo i suzbilo siromaštvo, diskriminacija i stigmatizacija, trebalo bi se pozabaviti poteškoćama u zadovoljavanju osnovnih potreba, kao što su hrana, energija, dom i druga osnovna dobra, te nedostatkom pristupa kvalitetnim uslugama. Države članice trebale bi razraditi i integrirati tri sastavnice aktivnog uključivanja (odgovarajuća potpora dohotku, uključiva tržišta rada i pristup kvalitetnim potpornim uslugama) u svrhu ispunjavanja individualnih potreba. U okviru sustavâ socijalne zaštite i uključenosti trebalo bi osigurati primjerene naknade u obliku minimalnog dohotka za sve osobe koje nemaju dovoljno sredstava i promicati socijalnu uključenost tako da se građane podupire i potiče na sudjelovanje na tržištu rada i u društvu, među ostalim ciljanim pružanjem socijalnih usluga. Države članice trebale bi svima osigurati pristup kvalitetnim osnovnim uslugama. Dostupnost priuštivih, pristupačnih i kvalitetnih usluga, kao što su rani i predškolski odgoj i obrazovanje, izvanškolska skrb, obrazovanje, osposobljavanje, stanovanje, zdravstvena i dugotrajna skrb, ali i ublažavanje oskudice hrane i materijalne oskudice nužni su uvjeti za osiguravanje jednakih mogućnosti. Kako bi se prekinuo krug nepovoljnog položaja, problem siromaštva i socijalne isključenosti djece trebalo bi posebno rješavati sveobuhvatnim i integriranim mjerama, među ostalim potpunom provedbom Europskog jamstva za djecu.

Države članice trebale bi osigurati i pristup priuštivom i održivom stanovanju, uključujući socijalno stanovanje. Mobilizacija privatnih i javnih ulaganja u priuštivo i socijalno stanovanje, u kontekstu u kojem se rješavaju i druga uska grla u opskrbi, bit će presudna za postizanje napretka. Države članice trebale bi osigurati ciljanu pomoć za stanovanje i druge mjere potpore za osobe kojima je to potrebno ili koje se nalaze u ranjivom položaju. Pružatelji usluga stanovanja u socijalnoj ekonomiji, inovativni modeli financiranja i ciljane mjere za mobilizaciju praznih stambenih objekata mogu biti temelj za održiva i uključiva stambena rješenja. Energetsko siromaštvo i siromaštvo u pogledu prijevoza, kao i otpornost na zdravstvene rizike i katastrofe, uključujući one uzrokovane klimatskim promjenama i uništavanjem okoliša, trebalo bi rješavati ciljanim mjerama potpore za kućanstva s niskim prihodima i skupine u nepovoljnom položaju. Države članice trebale bi, prema potrebi, učinkovito iskoristiti financijska sredstva Unije za ulaganje u priuštivo i socijalno stanovanje, studentski smještaj, obnovu stambenih objekata i popratne usluge. Trebalo bi uzeti u obzir specifične potrebe osoba s invaliditetom, među ostalim pristupačnost. Problem beskućništva i stambene isključenosti trebalo bi ciljano rješavati povećanjem ponude priuštivog i socijalnog stanovanja, preventivnim mjerama i promicanjem uključivog i integriranog pristupa usmjerenog na stanovanje u čijem su središtu ljudi, čime bi se osiguralo da potpora ispunjava stvarne potrebe.

U kontekstu sve duljeg životnog vijeka i drugih demografskih promjena države članice trebale bi se pobrinuti da mirovinski sustavi za radnike i samozaposlene osobe budu primjereni i održivi. Mirovinski sustavi trebali bi jamčiti jednake mogućnosti za žene i muškarce u pogledu stjecanja mirovinskih prava, među ostalim dodjelom mirovinskih bodova za prekide u karijeri

povezane sa skrbi i povećanjem štednje u opsežnim i uključivim dopunskim sustavima. Mirovinske reforme trebalo bi poduprijeti politikama čiji je cilj smanjiti razliku u mirovinama na temelju spola, ali i mjerama za produljenje radnog vijeka, kao što je olakšavanje aktivnog starenja i sudjelovanja starijih osoba na tržištu rada kako bi se povećala stvarna dob za umirovljenje. Države članice trebale bi promicati transparentnost mirovinskih prava, među ostalim putem usluga za praćenje mirovina.

Države članice trebale bi osigurati pravodoban pristup priušljivoj preventivnoj i kurativnoj zdravstvenoj skrbi te pritom zaštititi dugoročnu održivost sustava. U kontekstu sve veće potražnje za dugotrajnom skrbi, koja je povezana i s demografskim promjenama, nedostatke u primjerenosti i dostupnosti usluga, manjak radne snage i loše radne uvjete trebalo bi rješavati sveobuhvatnim i integriranim mjerama. Nadalje, države članice trebale bi raditi na razvoju modela skrbi usmjerenih na osobu, osigurati jednostavan prelazak s jedne vrste skrbi na drugu (npr. iz bolnice u dom i/ili rezidencijalnu skrb) i na integrirani način odgovoriti na potrebe za zdravstvenom i dugotrajnom skrbi.